

Indenrigs- og sundhedsministeriet
Att: Camilla Rosengaard Villumsen
crv@sum.dk

16. august 2024

Ældre Sagen
Snorresgade 17-19
2300 København S

Tlf. 33 96 86 86
www.aeldresagen.dk
aeldresagen@aeldresagen.dk

Høringssvar vedr. to bekendtgørelser om sæsonvaccinationsprogrammet 2024

Ældre Sagen takker for at være høringspart på udkast til bekendtgørelse om gratis vaccination mod influenza og COVID-19 til visse persongrupper samt udkast til bekendtgørelse om udsendelse af påmindelser med henblik på at forbedre tilslutningen til vaccinationsprogrammer.

Ældre Sagen har ingen kommentarer til selve bekendtgørelserne, men tillader sig at kommentere på det tilsendte høringsbrev, som omhandler vaccinationsstrategien. På baggrund af de sidste års negative erfaringer med organiseringen af vaccinationsindsatsen for svækkede ældre er vi uforstående overfor, at der ikke er taget højde for flere af de udfordringer, vi gentagne gange har formidlet til bl.a. Sundhedsstyrelsen. I nedenstående uddybes vores bekymringer i forbindelse med dette års vaccinationsstrategi.

Skiftende vaccinationstilbud skaber forvirring

Ældre Sagen er uforstående overfor, at man igen i år ændrer vaccinationsstrategi ved at benytte en etårig udbudsmodel.

For at opnå en stor vaccinationstilslutning blandt de svageste grupper er det afgørende at sikre tilgængelighed, god information og kontinuitet. Det har de seneste års vaccinationsindsats mildest talt ikke levet op til.

Sidste år bistod apotekerne regionsklinikkerne med vaccination. Året før var det praktiserende læger. I år er det Danske Lægers Vaccinationservice (DLVS). En strategi, der gør det umuligt for svækkede ældre at finde rundt i ens muligheder fra år til år.

Ældre Sagen har naturligvis forståelse for ønsket om at tilrettelægge en vaccinationsindsats med mindst muligt medicinspild. Dette bør dog være muligt uden at gå på kompromis med kontinuitet og tilgængelighed og uden fortsat centralisering.

Ældre Sagen er bekymret for, at det begrænsede antal af vaccinationssteder vil betyde, at de svageste ældre, som har mest på behov for en vaccine, ikke får reel adgang til vaccination, fordi det er for ressource-

krævende at blive vaccineret, når de henvises til vaccinationscentre langt fra egen bopæl.

Ældre Sagen havde gerne set, at myndighederne havde udnyttet momentum efter Covid og fastholdt en ambitiøs vaccinationsindsats med en vaccinationstilslutning på op mod 80 pct.

Begrænset tilgængelighed

Mange ældre mennesker har benyttet sig af og været glade for at kunne blive vaccineret hos egen læge eller på apoteket, hvor de alligevel kom og ikke nødvendigvis var afhængig af tidsbestilling.

Det er vores oplevelse, at flere læger og apotekspersonale har motiveret sårbare ældre til at blive vaccineret, når de alligevel var i dialog om deres behandling. Praktiserende læge og apotek kender på forhånd de meste sårbare ældre. Ældre Sagen vil derfor klart opfordre til, at der fortsat er en eller anden form for samarbejde med læger og apoteker, som understøtter vaccination af denne gruppe.

Ældre Sagen finder det positivt, at DLVS skal bidrage til vaccinationsindsatsen, som de tidligere har gjort, men vi er ikke overbeviste om, at DLVS inden for de eksisterende rammer kan levere den tilstrækkelige tilgængelighed for svækkede ældre mennesker lokalt.

Sammenfattende er vi uforstående over for, at myndighederne begrænser antallet af vacciner, der skal gives lokalt og antallet af udbydere, der kan understøtte vaccinationsindsatsen lokalt, og at der i udbudsmaterialet ikke gives meget rum for fleksibilitet til at oprette lokale efterspørgselsdrevne vaccinationstilbud.

Begrænset adgang for digitalt udfordret

Ældre Sagen er ligeledes uforstående overfor, at man begrænser muligheden for drop in ved at stille krav om, at mellem 80-90 pct. af tiderne skal bestilles via vaccine.dk.

Mange ældre bruger digitale løsninger som MitID og e-Boks. Ifølge Ældre Sagens beregninger er der dog ca. 116.000, der ikke er aktive på MitID, og ca. 209.000, der er fritaget digital post.

Digitale udfordringer rækker dog langt udover dem, der er frataget digital post. Der er en stor gruppe, som føler sig digitalt udfordret, selvom de har MitID, som de måske har fået hjælp til at anskaffe sig. Eksempelvis viser Ældre Sagens befolkningsundersøgelse om oplevelser og udfordringer i et digitalt samfund, at 35 pct. af befolkningen oplever i nogen, høj eller meget høj grad at have udfordringer digitalt. Heraf oplever hele 10 pct., svarende til ca. en halv million danskere, at de i høj eller meget høj grad er udfordret digitalt. Undersøgelsen viser også, at ca. hver femte af de 75-84-årige og

ca. 41 pct. af personer på 85 år eller ældre er afhængige af andre for at kunne begå sig digitalt.

Kravet om, at 80-90 pct. af vaccinationerne reserveres til tidsbestilling, vil i praksis stort set fjerne muligheden for drop in lokalt. Digitalt udsatte ældre er i stedet henvist til telefonisk at kontakte regionerne for at bestille tid. At bygge størstedelen af vaccinationsindsatsen op omkring digital forudbestilling samtidig med, at man ændrer vaccinationsstederne hvert år, forudsætter en betydelig kapacitet på regionernes telefonlinjer samt en god informationsindsats til forskel fra sidste år. Vi opfordrer derfor til en udvidet telefonisk kapacitet i det planlagte program.

Derudover giver det udfordringer, når man bevidst vælger at tildele de lokale vaccinationsenheder et begrænset antal vacciner i starten af vaccinationsindsatsen og primært udbyde tider i de regionale vaccinationsenheder, da mange gerne vil vaccineres lokalt og i starten af vaccinationsperioden. Strategien med løbende at frigive tider gør det vanskeligt for digitalt udfordrede, der typisk skal have hjælp til at bestille en vaccinationstid.

Ældre Sagen havde derfor gerne set, at man har en målsætning om at vaccinere flest muligt i starten af perioden - også uden for vaccinationsklinikkerne. Ligesom vi gerne havde set, at vaccinationsindsatsen var mere lokalt efterspørgselsdrevet, fremfor at der sættes restriktioner på, hvor mange vacciner der må gives til de lokale vaccinationssteder. Så længe eksterne leverandører betaler for de vacciner, de ikke anvender, må man forvente et begrænset medicinsspild, selvom der åbnes op for større fleksibilitet.

Behov for særlig vaccinationsindsats til sårbare ældre, der bor på plejehjem og modtager hjemmehjælp

Ældre Sagen vil desuden opfordre ministeriet til at sikre, at regionerne indgår aftaler med alle kommuner om ikke blot at tilbyde plejehjemsbeboere vaccination på plejehjem, men også tilbyde de 140.000 personer, der er visiteret til hjemmehjælp et lokalt pop-up vaccinationstilbud, der er koordineret og tilrettelagt for den enkelte borger af kommune og region. Her bør man få hjælp til såvel tidsbestilling og kørsel (ved behov) samt muligheden for hjemmevaccination for særligt sårbare. Denne gruppe har typisk nedsat funktionsniveau og kan være udfordret med transport til vaccinationscenter. Derudover er der særligt behov for en klar information og hjælp til tidsbestilling.

Sidste år var der lang ventetid på at blive vaccineret i eget hjem og på plejehjem. Således blev de mest sårbare grupper vaccineret efter udbrud af såvel influenza som Covid i efteråret. Flere sårbare ældre, der havde behov for hjælp fra kommunen, blev først vaccineret i december og starten af januar. Der blev fx i uge 46 (mandag d. 13. november – søndag d. 19. november 2023) vaccineret 10.000 plejehjemsbeboere. Således var der

søndag d. 12. november blot vaccineret 48 pct. af landets plejehjemsbeboere.

Ældre Sagen vil derfor opfordre til, at man i fremtiden gør brug af kommunal sygepleje til vaccination af ældre mennesker, der modtager hjemmehjælp. Dette er der åbnet op for med L 53 om sygeplejerskers forbeholdte virksomhedsområde og bør i fremtiden være en del af vaccinationsstrategien.

Flere svækkede ældre har desværre oplevet en meget stram visitation til hjemmevaccination eller kørsel til vaccinationscenter og har derfor selv måttet købe sig til vaccination i eget hjem eller i nærheden af egen bopæl, hvilket giver ulighed i adgangen til sundhed.

Vaccination via den kommunale sygepleje vil sikre en smidig adgang til vaccination for de mest sårbare ældre og vil afhjælpe udfordringer med transport til vaccinationssted m.v., som nogle kommuner er behjælpelig med at planlægge og bestille.

Udbuddet af vacciner

Ældre Sagen er positive overfor, at myndighederne har valgt at tilbyde en forstærket influenzavaccine til ældre over 70 år.

Ældre Sagen vil dog opfordre til, at myndighederne tydeliggør de faglige grunde til, at man har valgt at give én vaccine til 70+ og en anden vaccine til 65+.

Derudover er det vigtigt at tydeliggøre forskellen på adjuveret vaccine og højdosisvaccine, da det må forventes, at nogle muligvis ønsker at få den kendte højdosisvaccine, som tilbydes som en del af studiet, der undersøger effekten af højdosis influenzavacciner til borgere over 65 år.

Ældre Sagen har adskillige gange de senere år gjort tydeligt opmærksom på de ovenfor nævnte problemstillinger ift. organisering af vaccinationsindsatsen, men oplever blot, at den forringes år for år. Vi håber derfor stærkt, at myndighederne i år vil lytte og handle, så vaccinationsprocessen dette efterår vil fungere bedre.

Venlig hilsen

Bjarne Hastrup
Adm. direktør